

Prikkenpaai en watertemperatuur

Beek- en rivierprik zijn beide zeldzame en bedreigde soorten in Nederland. Inzicht in de verspreiding en populatieomvang is belangrijk voor de bescherming van deze soorten. De soorten maken daarom onderdeel uit van het Meetnet Beek- en poldervissen dat RAVON coördineert. Een van de methoden is het tellen van het aantal paaiende prikken in het voorjaar door vrijwilligers. Elk jaar wordt er weer uitgekeken naar de eerste paaiactiviteit.

Onderzoekopzet

Om meer inzicht te krijgen in de timing van de paai, zijn in 2013 in zes beken waar door vrijwilligers het aantal paaiende prikken geteld wordt, ook watertemperatuurgegevens verzameld. Daarvoor is gebruik gemaakt van dataloggers, die elk uur de watertemperatuur registreren. Vijf van de onderzochte beken bevatten beekprikpopulaties. In de zesde beek (de Kendel) komen beek- en rivierprik samen voor.

Resultaten

In vergelijking tot andere jaren bleek 2013 geen bijzonder goed jaar voor paaiende prikken. In de meeste beken bleef het aantal getelde dieren duidelijk achter bij voorgaande jaren. Waarschijnlijk speelt het erg koude voorjaar hierbij een rol. De eerste paaiende beekprikken werden in 2013 op 1 april gezien in de Oude Beek nabij Apeldoorn. De piek van de paai, waarbij de hoogste aantallen paaiende prikken werden gezien, lag in de meeste beken tussen 10 en 20 april. De start van de paai gaat samen met een duidelijke stijging van de watertemperatuur in alle beken. Het hoogtepunt van de paai vindt plaats bij een watertemperatuur rond de 10 °C. In het Sprengendal zijn ondanks herhaaldelijk zoeken, geen paaiende beekprikken gevonden.

Een uitzondering op het hierboven beschreven patroon vormt de Rode Beek, een zijbeek van de Roer op de Duitse grens. Qua verloop van de watertemperatuur wijkt deze beek niet af van de andere beken. Maar hier beginnen de beekprikken pas eind mei aan hun paai, anderhalve maand later dan in de andere onderzochte beken. De watertemperatuur is hier dan boven de 13 °C gestegen.

Vergelijking met andere landen

De start van het paaiseizoen in Nederland stemt overeen met de gegevens elders uit Europa. Voor de beekprik noemt Freyhof (2011) een paaitemperatuur van 9 °C. In zuidelijke landen als Italië wordt al in februari gepaaid, terwijl de beekprikken in Finland wachten tot juni. Voor de rivierprik wordt eveneens gepaaid vanaf een watertemperatuur van 9 °C waarbij de periode binnen Europa uiteen loopt van eind maart (in Frankrijk) tot medio juni (in Finland).

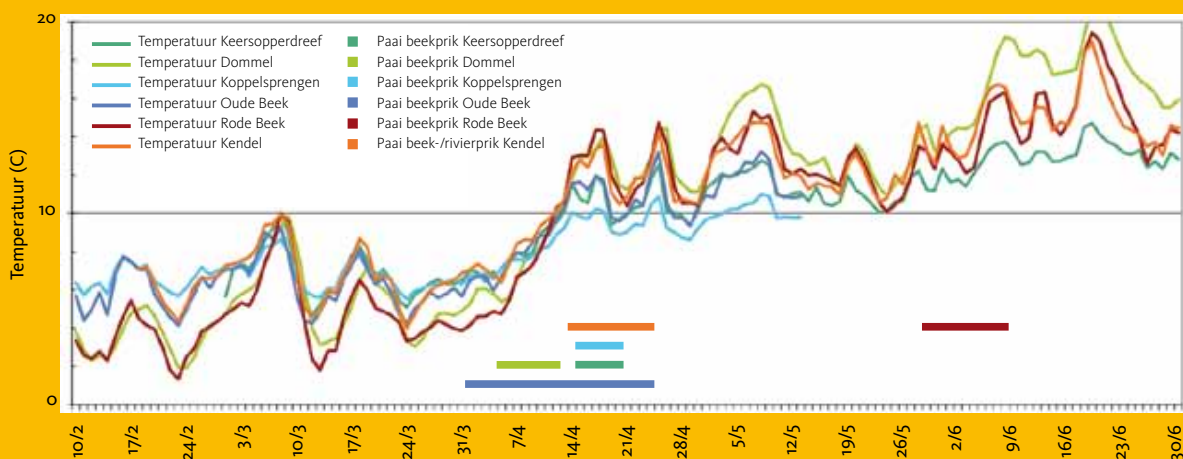
Meedoen?

In 2014 wordt het onderzoek voortgezet. Heb je interesse om deel te nemen aan het meetnet, kijk dan eens op onze website www.ravon.nl > meetnet vissen.

Woord van dank

Dank gaat uit naar alle vrijwilligers die in 2013 mee werkten aan de tellingen: Matthijs de Vos, Gert Jan Blankena, Romeo Neuteboom Spijker, Arthur de Bruin, Jan Kranenbarg, Johan Thissen, Rob Gubbels, Thijs Belgers, Rick Ruis, Jeroen Demmer, Peter Paul Schollema, Mark Scheepens, Iris van der Laan, Tim Raats, Inge Valkenburg en Ron Schippers.

Frank Spikmans

Figuur 1. Watertemperatuur (gemiddelde per dag) in relatie tot de paaiperiode van prikken in 2013.